

स्वयान कौके
पहुरा थारु दैनिकके अनलाइन न्यूज
ओ ओकरभिट्टर डारल इ-पेपरमे
देशविदेशसे हमार अनलाइन न्यूज
ओ पत्रिका पहे सेक्वी ।

थारु भाषाके 'क' वर्गके राष्ट्रिय दैनिक

भाषा, संस्कृति ओ समाचारमूलक पत्रिका

पहुरा

PAHURA
NATIONAL DAILY

विवाह पवित्र बन्धन हो,
विवाहलाई लेनदेनको विषय
नबनाओ,
विवाहमा दाईजो लिने र दिने
काम नगरौं,
दाईजोका कारण हुने हिंसा
अन्त्य गरौं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

वर्ष २३ अंक २७१ वि.सं. २०८३ बैशाख १६ गते बुध थारु सम्वत (२६४९)

[Wednesday 29 April 2026]

(मोल रु. ५ ।- पेज ४)

रोगव्याधीसे छुटकारा पैना भजहर पूजा

कैलाली-५ के सांसद डा. चन्दसे 'सुदूरपश्चिम इन्क्यूबेसन तथा स्टार्टअप' अवधारणा सार्वजनिक

पहुरा समाचारवाता
धनगढी, १५ बैशाख । रोगव्याधीसे
छुटकारा पाइक लाग सिजन
अनुसार टमान पूजा करटी आइल थारु
समुदायमे यी बेला भजहर पूजा चल्टी
रहल बा ।

गाउँभरिक सामूहिक पूजाके
रूपमे ओइने टमान गाउँमे भजहर पूजा
करटी रहल हुइट । खास करके चैत,
बैशाख महिनामे यी पूजा हुइना करल
बटाइठ । गोहूँ भित्र्यासेकलपाछे
फुसद हुइल समयमे भजहर पूजा कैना
कार्य हुइटी रहल कैलारी गाउँपालिका-
७ बसन्ताके पूर्व भलमन्सा जिया
चौधरी बटैलै ।

प्रकृति पूजक थारु समुदायमे
रोगव्याधी लागे नैडेना भजहर पूजा
कैना चलन रहल बटाजाइठ । बर्का
भजहर वा चिरै भजहरके रूपमे भजहर
पूजा हुइना करल थारु समुदायके व्यक्ति

भजहर पूजा करटी कञ्चनपुरके टेढुवा गाउँके गुरुवा ।

बटैना करल बटै ।

खेतीपातीके कामसे फुसद हुइलपाछे
गर्मी मौसममे खुबक छाही टरे रमाइलो
करटी भजहर पूजा कैना करल
कञ्चनपुरके बेलौरी नगरपालिकास्थित
टेढुवाके विक्रम बखरिया बटैलै । उहाँ

हरेक वर्ष भजहर पूजा कैना करल
जानकारी डेलै ।

यी पूजामे गाउँके गुरुवासे
गाउँघरमे रोगव्याधी नआए, बालबच्चा
सुखीखुशी रहिट, गोरु भैंसहे
रोगव्याधीसे नपके ओ खेतीपातीमे

किराके प्रकोप नहोए कहिके पूजा कैना
चलन रहल बा ।

गाउँघरमे रहल बालबालिकासे
घरपालुवा पशुहे रोगव्याधीसे
जोगाइक लाग यी पूजा कैना करल
गुरुवा मङ्गल चौधरीके कहाई बा ।
“भजहर पूजा करलेसे गाउँघरमे
रोगव्याधी लगायत टमान समस्या
नैआइठ”, उहाँ कहलै ।

स्थानीयके अनुसार चिरै भजहर
एक दिन ओ बर्का भजहर पूजा एक
हप्तासमके हुइना करल बा । भजहर
पूजा अवधिभर गाउँभरिक खाना घरसे
बाहेर भजहर पूजा स्थलमे पक्न करठ ।
सक्कहुकनके भान्सापाकल परिकार
सङ्कलन करके पूजा कैना करजाइठ ।

गुरुवासे पूजा करसेकलपाछे
खानपान करके महिलाहुके छोर,
कबड्डी, कुइली डिडी लगायतके
पौराणिक खेल खेल्के रमैना चलन
रहल बा । ओस्टेक करके, कहू कहू
डगर छेक्के बटुवासे स्वेचिछक
दक्षिणाफे लेना करल पाजाइठ ।
भजहर थारु समुदायके मौलिक ओ
परम्परागत पूजा पूर्व भलमनसा
चौधरी बटैलै ।

थारु समुदायमे वर्षभरमे टमान
पूजा हुइना करठ । खेतीपाती नबिगरे
कहिके हरेरी पूजा करजाइठ । ओस्टे,
लवाङ्गी पूजा करके नयाँ धानके भात
खैना चलन रहल बा ।

असारी वा दुरिया पूजा करलपाछे
खेतीपातीके काम सुरु कैना करल
कैलारी गाउँपालिका-७ के खेमराज
चौधरी बटैलै ।

पहुरा समाचारवाता
धनगढी, १५ बैशाख । कैलाली-५ के
प्रतिनिधिसभा सदस्य डा. आनन्द चन्द
'सुदूरपश्चिम इन्क्यूबेसन तथा स्टार्टअप'
अवधारणा सार्वजनिक करले बटै । उ
अवधारणा उद्योग वाणिज्य संघ,
कैलालीसँगके अन्तरक्रिया कार्यक्रममे
सार्वजनिक करल हो ।

‘हब एन्ड स्पोक’ मोडेलमे आधारित
यी अवधारणाअन्तर्गत सुदूरपश्चिमके ८८
ठो पालिका, प्रदेश सरकार, ९४ ठो कलेज
तथा उद्योग वाणिज्य संघ कैलालीबीच
सहकार्य रही ।

कार्यक्रममे बोल्टी डा. चन्द कहलै,
“२ हजार स्टार्टअप सृजना करके २० हजार
जनहनहे रोजगारी डेना लक्ष्यके साथ हम्ने
यी प्रस्ताव आघे सारल बटै ।” उहाँ उद्योग
वाणिज्य संघ कैलाली ओ अध्यक्ष
पुष्करराज ओझासे उखाइल सहयोगप्रति
आभारफे व्यक्त करलै ।

उद्योग वाणिज्य संघ कैलालीके
अध्यक्ष पुष्करराज ओझा अन्तरक्रिया
अर्थपूर्ण रहल बटैलै । उहाँ कहलै, “हम्ने
यी मेरिक पहल सुरु करसेकल रही ।
आज प्रतिनिधिसभा सदस्यसे उहीहे
सुदूरपश्चिमव्यापी बनेना मोडेलसहित

छलफलमे ल्यन्ले बटै । सरकार ओ निजी
क्षेत्र मिलके यिहीहे सफल बनेना सहज हुइना
उखजाइठ ।

उद्योग वाणिज्य संघके पूर्वअध्यक्ष
दिनेश भण्डारी कैलाली-५ से सही नेतृत्व
पाइल टिप्पणी करलै । उहाँ कहलै,
“उद्यमशीलताहे बुझन जनप्रतिनिधि पाइल
महसुस हुइल बा । उहाँके अवधारणासँग
सहकार्य करटी आघे बहे सेक्जाइठ ।”

कैलाली मल्टिपल क्याम्पसके
उद्यमशीलता विकास कार्यक्रम प्रमुख डा.
राजेवीर चन्द विगतमे सरकार ओ निजी
क्षेत्रबीच समन्वय प्रयास सफल नैहुइल
बटैलै । उहाँ कहलै, “स्टार्टअप बिना
रोजगारी सिर्जना करे नैसेक्जाइ । यूजीसीसे
२ करोड रुपया प्राप्त हुइल रहे । प्रस्ताव
आहुवान करेबेर ८५ ठो आइडिया आइल
रहे । उ मध्ये २७ ठो स्टार्टअपहे २ से ५
लाख रुपयासम अनुदान डेके सञ्चालनमे
ल्यानल बा ।”

स्विच कन्ट्याक्टके उद्भव सुवेदी उ
अवधारणा सकारात्मक रहल बटैलै ।
ओस्टे, वेल्ड हंगर हिल्फके मिल अफिसर
निरज गिरीसे आपन संस्थाफे यी क्षेत्रमे
सक्रिय रहल उल्लेख करटी सहकार्यके
सम्भावना खोजन बटैलै ।

अब धनगढी दौडिन्छ हाफ म्याराथन बैशाख १८ गते

पहुरा समाचारवाता
धनगढी, १५ बैशाख । कैलालीके
धनगढीमे हाफ म्याराथन प्रतियोगिता
आयोजना हुइना बा ।

धनगढी जेसिजके आयोजनामे
अइना १८ गते प्रतियोगिता हुइना
जनाइल बा । प्रत्येक वर्ष वैशाख १ गते
हुइना कार्यक्रम यी बार वैशाख १८
गते हुई लागल आयोजक धनगढी
जेसिजके अध्यक्ष महेश्वर ओझा
जानकारी डेलै ।

“अब धनगढी दौडिन्छ” कना
नाराके साथ आयोजना हुइना
प्रतियोगिताके तीव्र तयारी हुइटी रहल
समेत उहाँ बटैलै । यी बार
प्रतियोगिताके विजेतासे ७७ हजार ७
सय ७७ रुपैयाँ प्राप्त करही कलेसे दुसरा
हुइल ५५ हजार ५ सय ५५ ओ तिसरा

हुइल ४४ हजार ४ सय ४४ रुपया
प्राप्त कैना प्रतियोगिता संयोजक दीपेश
बोहरा जानकारी डेलै ।

उहाँ १२औं संस्करण अहिलेसम्मके
भव्य रूपमे आयोजना हुइना दाबी करले
बटै । १८ गते बिहान ६ बजे धनगढी
रंगशालामे मुख्यमन्त्री कमल बहादुर
शाह प्रतियोगिताके उदघाटन कैना
जनाइल बा । उदघाटन क्षेत्रसे गेटा
मेडिकल कलेज हुइटी फेरसे
रंगशालासमके २१.१ किलोमिटर दौड
हुई । प्रतियोगितामे ५ किलोमिटरके
महिला तथा कर्पोरेट दौडफे आयोजना
कैना हुइल बा । दुनु प्रतियोगिताके
विजेता ७ हजार ७ सय ७७, दुसरा ५
हजार ५ सय ५५ ओ तिसरा हुइल ४
हजार ४ सय ४४ रुपया प्राप्त करही ।
यी बारके दौडहे लागुऔषधविरुद्धके

अभियानके रूपमे लेहल धनगढी
जेसिज जनैले बा । सबसे ढेर
रक्तदान करहुया दीपक उपाध्यायहे
आकर्षणके केन्द्रके रूपमे धारल बा ।
प्रतियोगितामे सहभागीमध्ये एक
जनहनहे चिडामार्फतफे पुरस्कार डेना
बटाइल बा ।

निसर्ग अस्पतालसे सहभागीमध्ये
गोलाप्रथासे छनोट हुइल तीन जनहनहे
आधारभूत स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध
करैना जनैले बा ।

भन्सार छलिके सामान नियन्त्रण

पहुरा समाचारवाता
धनगढी, १५ बैशाख । कैलाली भजनी
न.पा.७ हिम्मतपुर घाटसे अवैध रूपमे
भारतसे भन्सार छलि करके ल्यानल सामान
नियन्त्रणमे लेहल बा ।

इलाका प्रहरी कार्यालय पृथ्वीपुर
कैलालीसे खटल प्रहरी टोलीसे रु.६९ हजार

३५० बराबरके चिनी, मिठाई, चिसो पदार्थ
नियन्त्रणमे लेहल हो ।

ओस्टेक करके कञ्चनपुर भीमदत्त
न.पा.१० सुकासालसे रु. २३ हजार ७ सय
बराबरके कपडा अस्थायी प्रहरी पोष्ट
सुकासाल कञ्चनपुरसे खटल प्रहरी टोलीसे
नियन्त्रणमे लेहल हो ।

आगलागीसे दुई लाखके धनमाल जरल

पहुरा समाचारवाता
धनगढी, १५ बैशाख । कैलालीके धनगढी
उ.म.न.पा. १९ टाउन प्लान बैठना जय
लक्ष्मी शर्माके काठसे बनल घारीमे आगी
लागके करिब २ लाखके धनमाल जरके
नष्ट हुइल बा । टिनसे छाइल दुई तले

गोठमे सोम्मर साँफ आगलागी हुके गोठ
पूर्ण रूपमे जरके अन्दाजी मुल्य
रु.२,००,०००- (दुई लाख) बराबरके
धनमाल जलेर नष्ट हुइल हो, स्थानीय ओ
प्रहरीके सहयोगमे आगलागी नियन्त्रणमे
आइल हो ।

सुदूरपश्चिम प्रदेशको अत्याधुनिक सुविधा सम्पन्न

निसर्ग हस्पिटल

एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.लि.

Advanced Healthcare for all...

विशेषज्ञ डाक्टर तथा ओ.पि.डी सेवाहरु

 जनरल फिजिसियन (पेट, छाती, मुटु रोग विशेषज्ञ)	 रेडियोलोजी विशेषज्ञ	 न्युरो, मसिष्क, नसा तथा केन्डुण्ड रोग विशेषज्ञ	 हाडजोर्नी तथा स्पोर्ट्स फिजियोथेरापिस्ट
 हाडजोर्नी तथा नशरोग विशेषज्ञ	 जनरल तथा ल्याप्रोस्कोपिक सर्जन	 स्त्री तथा प्रसुति रोग विशेषज्ञ	 नवजात शिशु तथा बालरोग विशेषज्ञ
 नाक, कान, घाँटी तथा थाइरोइड रोग विशेषज्ञ	 एनेस्थेसिया तथा क्रिटिकल केयर विशेषज्ञ	 मुख, अनुहार तथा बङ्गारा विशेषज्ञ	 मानसिक तथा नशा रोग विशेषज्ञ
 धाला, यौन, कुष्ठरोग तथा सौन्दर्य विशेषज्ञ	 मृगौला तथा मुत्ररोग विशेषज्ञ	 मुटु रोग विशेषज्ञ	

Hasanpur, Dhangadhi-5, Kailali, Nepal

091-527000/01/02, 9865680100, 9804600745

www.nisargahospitalnepal.com / nisargahospitalnepal

स्माइल चौधरीसे प्रकाशित

सतपाठक : प्रेम चौधरी (९८४८४२२२०७)

कार्यकारी सतपाठक : राम दहित (९८४८४९४५१८)

भाषा सल्लाहकार : दिलबहादुर चौधरी

पहुला सतपाठक : कृष्णराज सर्वहारी

व्यवस्थापक सल्लाहकार : राजकुमार चौधरी

प्रधान कार्यालय: धनगढी, शिवनगर, कैलाली (नमस्ते सहकारी भवन)

मसुरिया शाखा: दिनेश दहित (९८१२६४९६०१)

पहलमानपुर शाखा: जीवन चौधरी (९८४७५०९८८७/९८२५६२९३०५)

प्रधान कार्यालय धनगढी

E-mail: dailypahura@gmail.com,

Website: pahura.com

मुद्रक : समैजी अफसेट प्रेस, वेहडी, धनगढी

अर्थतन्त्रसे खोजल सम्बोधन

कौनो फेन देशके आर्थिक स्वास्थ्य मापन करना तीन ठो आधारभूत प्रश्न पर्याप्त रहठ । का उ देश अपन उत्पादन करलसे ढेर वस्तु आयात करल बा ? अपन खर्च धान्न बाह्य स्रोतमे निर्भर रहे परल कि स्वदेशी राजस्वसे पुगठ ? ऋणके ब्याज तिर्न पुनः नयाँ ऋण खोजेपरना अवस्था बा कि नैहो ? यी प्रश्न आपसमे गाँसलके रहठ । एकमे देखाइल कमजोरीसे औरहे निम्त्याइठ । अर्थशास्त्रमे यिहिनहे प्रतिक्रिया चक्र कहिजाइठ । जहाँ एक समस्यासे औरहे जन्म डेहठ ओ उ नयाँ समस्यासे पहिलहे और जटिल बनेना लैजाइठ । नेपालके वर्तमान आर्थिक परिदृश्यमे यी चक्र स्पष्टसँग देखा परल बा । यिहिनसे दीर्घकालीन स्थायित्वहे चुनौती डेहल बा ओ राष्ट्रिय अर्थतन्त्रहे संकटके सन्निकटमे रहल बा ।

यी अवधारणा बुझना एक साधारण परिवारके दृष्टान्त उपयुक्त रहठ । कौनो परिवारके मासिक आय ५० हजार रुपियाँ बा मने खर्च ७० हजार पुगठ । २० हजार रुपियाँ ऋण वा उधारोसे बेहोरे परठ । सुक्के दिनमे यी प्रबन्ध सरल लागे सकि । ऋण डेना पक्ष तयार हुइतसम सब ठिकठाकर रहठ । जब यी क्रम लम्बठ ओ परिवारके वित्तीय अनुशासन शिथिल हुइल ऋणदातासे महसूस करठ, तब ओकर व्यवहारमे परिवर्तन आइठ । निरन्तर घाटा ओ बहल निर्भरता देखलपाछे ऋणदातासे क्रमशः सतर्क थपठ । ब्याजदर वृद्धि करना, आयव्ययके कडाइसाथ लेखाजोखा मगन वा ऋण भुक्तानीके म्याद छोट्याइठ आदि ।

यी सिलसिला अत्रेमे सीमित नैरहठ । अन्ततः ऋणदाता परिवारके आर्थिक निर्णय प्रक्रियामे हस्तक्षेप करठ । तलबके निश्चित अंश सिधे कटौती करना, खर्च संकुचनके निर्देश डेना वा जग्गाजमिन धितो ढरना बाध्य करैना । अइसिके परिवारके आर्थिक स्वतन्त्रता क्रमशः खुम्चठ ओ निर्णय करना अधिकार हातसे खोजठ । राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमे फेन ठिक यिहे सिद्धान्त लागू हुइठ । कौनो देश निर्यातसे अधिक आयात करलमे उहिनहे व्यापार घाटा कहिजाइठ । भन्सार विभागके तथ्यांक अनुसार नेपाल चालू आर्थिक वर्ष २०८२/८३ के प्रथम आठ महिनामे किल १० खर्ब ९८ अर्ब रुपियाँ बराबरके व्यापार घाटा बेहोरल बा, जोन आघेक वर्षके ओहे अवधिके तुलनामे ११ प्रतिशत ढेर हो । यी क्रमसे वैदेशिक मुद्रा सञ्चितिमे निरन्तर दबाव सिर्जना करल बा ।

व्यापार घाटाके प्रमुख जड हमार उत्पादन संरचनाके कमजोरी हो । अधिकांश विकासोन्मुख राष्ट्र कच्चा पदार्थ निर्यात करठे ओ तयारी वस्तु आयात करठे । मूल्य शृंखलाके यी सर्वाधिक दुर्बल कडी हो । उदाहरणके लाग कफी उत्पादन करना मुलुक कच्चे दाना सस्तामे बेचठ ओ ब्रान्डसहितके

जब राजस्वके भारी भाग ब्याजमे केन्द्रित रहठ, तब विकास बजेट स्वतः कटौतीके सिकार रहठ । व्यापार घाटा कायमे रहठ ओ नयाँ ऋणके माग उत्पन्न रहठ । यी चक्रसे बाहिरिना एक किल उपाय उत्पादन संरचनाके आधारभूत रूपान्तरण हो । आयातहे निरुत्साहित करटि स्वदेशी उत्पादनके माध्यमसे आयात प्रतिस्थापन करना ओ कच्चा पदार्थमे मूल्य अभिवृद्धि कैके निर्यात प्रवर्धन करना रणनीति अवलम्बन करे परठ । भियतनामसे धान निर्यात करना परम्परासे उप्पर उटिट प्रशोधित खाद्यान्नके निर्यातकर्ताके रूपमे विश्व बजारमे स्थान बनाइल बा । नेपालसँग जडीबुटीसे आयुर्वेदिक औषधी, चियासे गुणस्तरीय ब्रान्डेड प्याकेट ओ जलविद्युत्से स्वच्छ ऊर्जा निर्यात करना अपार सम्भावना बा । सहूलियत ऋणहे यी उत्पादनशील क्षेत्रमे किल केन्द्रित करना ओ व्यावसायिक ऋणके प्रलोभनसे अधिकतम डुर रहना नीति अपनाइ परठ । ऋणके प्रत्येक रकमसँग जवाफदेहिता अनिवार्यतः जोरे परठ । अपने तिरल करके उपयोग सरकारसे कैसिक करल बा कना प्रश्न सोध्न अधिकार नागरिकमे निहित बा । अभिन फेन नीति निर्माणके तहमे ऋणप्रतिके गाम्भीर्यमे कमी डेखाइठ । जोन राष्ट्रके राजस्व आत्मनिर्भर बा, आयातनिर्यात सन्तुलित बा, ऋण उत्पादनशील पूर्वाधारमे किल परिचालित हुइठ, उ राष्ट्र यस दुश्चक्रसे सफलतापूर्वक बाहिर निक्के सेकठ । यी कौनो राजनीतिक नारा नाइहो, नीतिगत इच्छाशक्ति ओ वित्तीय अनुशासनके स्पष्ट खाका हो । नेपालमे आब कर प्रणालीके सुधार, औद्योगिक उत्पादनके प्रोत्साहन ओ निर्यात व्यापारके जोखिम न्यूनीकरण जैसिन ठोस कार्यक्रम आघे बडे परठ ।

स्वाभाविक रूपमे घटठ ओ हमार कलकारखाना ओभलेमे परठ । उपभोक्ताके बानीमे आइल यी परिवर्तन एक पुस्तासे स्थापित करठ मने उहिनहे सच्यइना दुई पुस्ता लागे सकि । व्यापार घाटाके तथ्यांक संख्यात्मक विवरणके साथे अर्थतन्त्रके संरचनागत विसंगतिके दर्पण हो । हाल नेपालके निर्यात आयातके जम्मा १० प्रतिशतके हाराहारीमे किल सीमित बा, यिहिनसे व्यापार घाटाहे दीर्घकालीन रोगके रूपमे स्थापित करले बा । यी प्रवृत्ति नैरोकके आर्थिक भविष्य अस्पष्ट बना निश्चित बा ।

व्यापार घाटा पूर्तिके विकल्प सीमित बा, वैदेशिक लगानी, पर्यटन, विप्रेषण वा ऋण । विप्रेषण नेपालके अर्थतन्त्रके प्रमुख आधार बनल बा, बाध्यता आइठ ओ यिहिनसे दोसर चुनौतीके सूत्रपात हुइठ । विप्रेषणउप्परके निर्भरता क्रमशः घटैटि आन्तरिक रोजगारी ओ स्वदेशी उत्पादन प्रवर्धन करना आजके अपरिहार्य आवश्यकता हो । विदेशी ऋण अपनमे नकारात्मक अभ्यास नाइहो । चीन ओ भारत जैसिन राष्ट्र पूर्वाधार विकासमे ऋणके सदुपयोग कैके उल्लेखनीय प्रगति हासिल करल हो । वास्तविक समस्या ऋणके स्वरूप ओ ओम्ने उपयोगमे रहठ । मूलतः ऋण दुई मेरिक रहठ । पहिल, सहूलियतपूर्ण ऋण, जोन विश्व बैंक वा एसियाली विकास बैंक जैसिन निकायसे न्यून ब्याजदर ओ लम्मा भुक्तानी अवधिके साथ प्राप्त हुइठ । यी मेरिक ऋण उत्पादनशील क्षेत्रके लाग लाभदायी

बाध्यता आइठ ओ यिहिनसे दोसर चुनौतीके सूत्रपात हुइठ । विप्रेषणउप्परके निर्भरता क्रमशः घटैटि आन्तरिक रोजगारी ओ स्वदेशी उत्पादन प्रवर्धन करना आजके अपरिहार्य आवश्यकता हो । विदेशी ऋण अपनमे नकारात्मक अभ्यास नाइहो । चीन ओ भारत जैसिन राष्ट्र पूर्वाधार विकासमे ऋणके सदुपयोग कैके उल्लेखनीय प्रगति हासिल करल हो । वास्तविक समस्या ऋणके स्वरूप ओ ओम्ने उपयोगमे रहठ । मूलतः ऋण दुई मेरिक रहठ । पहिल, सहूलियतपूर्ण ऋण, जोन विश्व बैंक वा एसियाली विकास बैंक जैसिन निकायसे न्यून ब्याजदर ओ लम्मा भुक्तानी अवधिके साथ प्राप्त हुइठ । यी मेरिक ऋण उत्पादनशील क्षेत्रके लाग लाभदायी

विचार

डा. वृद्धाप्रसाद ठकाल

मानठ । दोसर, व्यावसायिक ऋण, जोन खुला बजारसे उच्च ब्याजदर ओ छोट अवधिके लाग लेहठ, यी जोखिमपूर्ण ओ भारी स्वभावके रहठ । यी मेरिक ऋण सामान्यतया तत्कालीन तरलता अभाव टार्न, प्रशासनिक खर्च धन्ना, चालू दायित्व भुक्तानी करना वा तलब भत्ता जैसिन अनुत्पादक क्षेत्रमे खर्च करजाइठ । अइसिन मेरिक यिहिनसे दीर्घकालीन आर्थिक वृद्धिमे योगदान करनाके सट्टा ऋण सेवाके भार किल बहठ । सहूलियत ऋण सडक, जलविद्युत् ओ सिंचाइ जैसिन पूर्वाधारमे लगाइ कलेसे दीर्घकालमे आर्थिक वृद्धिके जग बलगर रहठ । व्यावसायिक ऋण प्रशासनिक खर्च, तलब भत्ता वा उपभोग्य प्रयोजनमे खर्च करल कलेसे उहिनसे आर्थिक संकटहे निम्नत्रणा डेहठ । नेपालमे सहूलियतपूर्ण ऋणके अनुपात सकारात्मक रलेसे फेन व्यावसायिक बन्ड जैसिन महंगा स्रोतओरके बाध्यता बहल बा, यिहिनसे ऋण सेवाके भारहे निरन्तर ठूल् बनाइल बा ।

ऋणके प्रकृति ओ प्रयोगबिचके यी भेदहे बेवास्ता कैके श्रीलंका ओ घाना जैसिन मुलुकसे भोगल नियति हमार लाग पाठ बने परठ । श्रीलंकासे उच्च ब्याजके बन्ड जारी कैके प्राप्त करल ऋणके भार सन् २०२२ मे असह्य हुइल ओ देशसे ऋण भुक्तानीमे असमर्थता घोषणा करे परठ । परिणामस्वरूप इन्धन ओ आवश्यक औषधीके चरम अभाव हुइल, सडकमे आन्दोलन बहल ओ प्रशासनिक संकट कार्टिरहल । घानामे चुनौती लोकप्रियताके लाग करल भड्किलो खर्च ओ कर प्रशासनके कमजोरीसे ऋणके बोझ असहनीय बनाइल बा । यी दुनु घटनाके साक्षा निष्कर्ष एक बा गलत प्रकृतिके ऋण गलत ठाउँमे परिचालन करल ओकर अन्तिम मूल्य सर्वसाधारणसे चुकाइ परठ । पाकिस्तान ओ बंगलादेशके आर्थिक आकाशमे फेन अस्टे संकटके बादल मडारल बा । नेपाल यी दृष्टान्तसे समयमे पाठ सिक्न आवश्यक बा ।

विश्व बैंकके प्रतिवेदन अनुसार नेपालके बाह्य ऋण सन् २०१३ मे करिब साठे तीन अर्ब अमेरिकी डलर रहे, जोन सन् २०२४ मे आइल तीन गुणासे बहके १०.५ अर्ब डलर पुगल बा । वर्तमानमे सार्वजनिक ऋण कुल गार्हस्थ्य उत्पादनके ४२.६ प्रतिशतलगे बा । सन् २०२६ के अन्त्यसममे यी अनुपात ४६.८ प्रतिशतसम पुगन अनुमान करल बा । यी आँकडा अपनमे अति संकटपूर्ण नैडेखेलेसे फेन यकर वार्षिक वृद्धिदर सन्तोषजनक नैहो । विश्व बैंकके प्रतिवेदनसे आँप्याइल अनुसार नेपालके पुँजीगत खर्च ऋणके साँवा ओ ब्याज भुक्तानीसे कम बा । अर्थात् ऋणसे विकास नैहोके (वाँकी ३ पेजमे)

संधियारको नाममा जारी १५ दिने सूचना

यस उपमहानगरपालिकाको वडा नम्बर ५ स्थित कित्ता नं. ७७१ क्षेत्रफल ११८.५२१ वर्गमिटरमा भवन निर्माण गर्ने घरधनी श्री दिपेन्द्र विक्रम शाहले यस उमनपामा पेश गरेको नक्सा बमोजिमको भवन निर्माण गर्न संधियारको नाममा सूचना प्रकाशित गरिएको छ । निवेदन साथ पेश हुन आएको प्रमाण र नक्साको आधारमा निर्माण स्वीकृति दिँदा तपाईंको जग्गाको हानिनोक्सानी हुन्छ, हुँदैन, सन्धि सर्पन हानिनोक्सानी हुने भए यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ दिनभित्र सबूत प्रमाणसहित नगरपालिकामा उजुर गर्न सुचित गरिन्छ । अन्यथा कानून बमोजिम नक्सापास भै जाने व्यहोरा सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि अनुरोध छ ।

१. निर्माण निमित्त प्रस्तावित जग्गाको चार किल्लाको विवरण
पूर्व: मायादेवी धामी पश्चिम: खेमदवी जोशी
उत्तर: सडक दक्षिण: डिलेश्वोरी बिनाडी

धनगढी उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, धनगढी, कैलाली

संधियारको नाममा जारी १५ दिने सूचना

यस उपमहानगरपालिकाको वडा नम्बर २ सन्तोषी टोल स्थित कित्ता नं. ९८७ क्षेत्रफल १६२ वर्गमिटरमा भवन निर्माण गर्ने घरधनी श्री चन्द्रकला सुतार धामीले यस उमनपामा पेश गरेको नक्सा बमोजिमको भवन निर्माण गर्न संधियारको नाममा सूचना प्रकाशित गरिएको छ । निवेदन साथ पेश हुन आएको प्रमाण र नक्साको आधारमा निर्माण स्वीकृति दिँदा तपाईंको जग्गाको हानिनोक्सानी हुन्छ, हुँदैन, सन्धि सर्पन हानिनोक्सानी हुने भए यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ दिनभित्र सबूत प्रमाणसहित नगरपालिकामा उजुर गर्न सुचित गरिन्छ । अन्यथा कानून बमोजिम नक्सापास भै जाने व्यहोरा सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि अनुरोध छ ।

१. निर्माण निमित्त प्रस्तावित जग्गाको चार किल्लाको विवरण
पूर्व: बोधराज ओझा पश्चिम: सडक
उत्तर: भगवती स्वार दक्षिण: पुष्पा ओझा

धनगढी उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, धनगढी, कैलाली

संधियारको नाममा जारी १५ दिने सूचना

यस उपमहानगरपालिकाको वडा नम्बर ६ स्थित कित्ता नं. २६७ क्षेत्रफल १६१.३४ वर्गमिटरमा भवन निर्माण गर्ने घरधनी श्री डिला चन्द बमले यस उमनपामा पेश गरेको नक्सा बमोजिमको भवन निर्माण गर्न संधियारको नाममा सूचना प्रकाशित गरिएको छ । निवेदन साथ पेश हुन आएको प्रमाण र नक्साको आधारमा निर्माण स्वीकृति दिँदा तपाईंको जग्गाको हानिनोक्सानी हुन्छ, हुँदैन, सन्धि सर्पन हानिनोक्सानी हुने भए यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ दिनभित्र सबूत प्रमाणसहित नगरपालिकामा उजुर गर्न सुचित गरिन्छ । अन्यथा कानून बमोजिम नक्सापास भै जाने व्यहोरा सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि अनुरोध छ ।

१. निर्माण निमित्त प्रस्तावित जग्गाको चार किल्लाको विवरण
पूर्व: धर्म सिंह पश्चिम: बिन्दु थापा
उत्तर: सडक दक्षिण: नाला

धनगढी उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, धनगढी, कैलाली

डिवश ड्राईभिङ सेन्टर

दक्ष चालक बना सक्क सैद्धान्तिक तथा व्यवहारिक ज्ञान देना प्रयास हमार, सफलता अपनैके ।
सीप सिक्की, स्वरोजगार बनी विद्यार्थी ओ गुण्णमे अउईयाहुकनहे विशेष छुटसहित...
हमार यहाँ दक्ष प्रशिक्षकहरुनसे मोटर साईकल, स्कुटी, कार, जीप ग्यारेन्टीके साथ ड्राईभिङ सिखैनाके साथै फोटोग्राफीके सुविधा समेत उपलब्ध बा ।
नोट: साथै दुरसे अउईया विद्यार्थीनके लाग बैट्टना व्यवस्था समेत उपलब्ध बा । समयमे सक्क सिकाइ विद्यार्थीहरुनहे सम्पर्क कैना सहर्ष जानकारी कराइटी ।
धनगढी, चटकपुर कैलाली फोन. ०९१-४१०२३७ मो.९८४८४२९६८५

पाठकवर्गसे अनुरोध

पिय पाठकवर्ग, पहुरा मिडिया प्रालिसे सन्चालित पहुरा दैनिक ओ पहुरा अनलाइनमे हमार सकेसम थारुपन लन्ना कोशिश जारी बा । विचार पेजमे थारु लगायट अन्य जनजातिके आवाज हमार पहिला प्राथमिकता हो । अपन मनेम लागल उकुसमुकुस बाट अपननेके फे लिखके पठाइ सकिठ । अपनके विचार लम्मा हुइ परठ कना नइ हो । आइ कलम पत्रि, अपन मनक बाट ढेरसे ढेन जनहन बाँटि । पहुरा अनलाइनमार्फत अपन बाट संसार भर पुगाइ ।
-सम्पादक

जरुरी टेलिफोनके प्रायोजक:
हमार यहाँ बोडलर मूर्गानके मासु सुपथ मोलमे मिलठ । सेवा कर्ना मौका अवश्य देहवी ।
नोट : भोजविहा, ब्रतवन्धके लाग होम डेलिभरीके सुविधा बा ।
प्रो.रमेश चौधरी
केभी मासु पसल
वियाकेहडी चौक, धनगढी कैलाली शाद उर्मावि लगे मो. ९८११९३५६८०

वडा प्रहरी कार्यालय ०९१-४२९२९१,९१०
इपका अतरीया ०९१-४४०९२२
जिनगर प्रहरी चौकी ०९१-४२९२९३
जिल्ला प्रहरी कार्यालय ०९१-४२९१५३
इपका मसुरिया ०९१-४०००१४
इपका चौमाला ०९१-६९२४७९
इपका लम्की ०९१-४४०९१९
इपका मजली ०९१-४८०९१९
इपका सुखड ०९१-४२९१६६
इपका मालाखेती ०९१-४४०९२२
इपका फल्ठुरे ०९१-६९०३३०
इपका हुसुलिया ०९१-४२९१४४
इपका पाण्डौल ०७४९०९४९०४
सिमा प्रहरी चौकी बहुलिया ०९१-४२९२०६
इपका टीकापुर ०९१-४६०९१९
स.प्र.वल सिमासुरक्षा धनगढी ४२६१२८
बैक
नेपाल राष्ट्र बैंक ०९१-२९३३२
नवजिवन बैंक ०९१-४२३६४३
कृषि विकास बैंक ०९१-४२९२३४
मालिका विकास बैंक ०९१-४२३३८८
बैक अफ काठमाण्डौ ०९१-४२३३८६

बैक अफ एसिया ०९१-४२४६४०
नेपाल बलानदेश बैंक ०९१-४२७०८५
सिटीजन बैंक ०९१-४२७४८५
कुमारी बैंक ०९१-४२६०३८
संजाराईज बैंक ०९१-४२४८५०
नेपाल इन्व्नेमेन्ट बैंक ०९१-४२३००६
एनएमबी बैंक लि. ०९१-४२९२९६
सरकारी कार्यालय
जिल्ला प्रशासन .०९१-४२९१०१
जिल्ला विकास .०९१-४३३४६०
नगरपालिका .०९१-४२९४३९
मालपोत.०९१-४२९२०९, नापी शाखा.०९१-४६०४०२
कृषि विकास .०९१-४२२२४५, भूमि सुधार.०९१-४२९२२४
जिल्ला हुलाक.०९१-४२९१५३, नेपाल बाल संगठन: ४२३६६५
अस्पताल
सेती अञ्चल.०९१-४२९२७९
नवजिवन ०९१-४२९३३३/४२९३३३
विजय मेडिकल हल धनगढी ०९१-४२३४३४
पदमा धनगढी ०९१-४४०३४५
सेवा लिडिङ होम अतरीया ०९१-४४०७९०
एम्बुलेन्स मसुरिया ०७४९०९८०६९
घोडाघोडी अस्पताल सुखड ०९१-६९४७०७

टीकापुर अस्पताल ०९१-४६०९४०
दमकल १०१
नेपाल रेडक्रस सोसाईटी ०९१-४२९३३३
कैलाली उ.वा.संघ ४२९३३३, ४२९३७९
एम्बुलेन्स : ४२९६००
साथुवाथिक एम्बुलेन्स सेवा टीकापुर ९८४८४७७४७
विद्युत : ४२९१४४
दिनेश मेडल ०९१-४२९३२९
होचल
डिगोटी ०९१-४२३९९८/४२४३३९
जगदम्मा ०९१-४२३४९०, विमा ०९१-४२३४३३
लक्ष्ण ०९१-४२४६९३, सनलाइट ०९१-४२४६३६
वल्ड लिंक धनगढी : ४२०९४९
नाटुलाजा ०९१-४२९८३०/४२९९१०
नेपाल पत्रकार महासंघ : ४२७१२२
शैक्षिक संस्था
कैलाली बहुमुखी क्याम्पस ०९१-४२९२३३
सुरुरप्रधिपामाजल क्याम्पस ०९१-४२९३९९
शैक्षिक बहुमुखी क्याम्पस ०९१-४२९४०९
राजमेडिकल पार्टी
नेपाली कांग्रेस कार्यालय : ४२९४९५
नेकपा (एमाले) कार्यालय : ४२९०९०
नसापाक काउन्टर धनगढी : ०९१-४२९४२५
एफ.एम
दिनेश एफ एम ९३.८ मेगाहर्ट्ज धनगढी: ०९१-४२६७०९

जाल्पादेवी केबलकारके धमाधम निर्माण कार्य हुइटी लागुऔषध सहित दुई जाने पक्राउ

पहुरा समाचारवाता धनगढी, १५ बैशाख । सुदूरपश्चिम प्रदेशके पहिल केबलकारके रूपमे जाल्पादेवी केबलकार निर्माण कम्पनी निर्माण करे लागल चिसापानी-राजकाँडा केबलकारके धमाधम निर्माण कार्य हुइटी रहल बा ।

२०८२ साल पुससे सुरु हुइल केबलकारके बेसके काम ओराके पिलर उर्ना काम हुइटी रहल बा । १४ पिलर ओ ३४ गोन्दुला फिट करे पनामे अब्बे ३ पिलर लगैना काम ओराइल बा ।

केबलकार सञ्चालक सूर्यबहादुर थापा असारसम नैहुइलेसे दुईसम केबलकार सञ्चालनमे अइना बटैलै । उहाँ वैशाखमे सञ्चालनमे लन्ना पूर्व तयारी हुइलेसे फेन अपने बिरामी होके चार महिना भारतमे औषधी उपचारके लाग बेटे परल ओ चुनावके कारण दुई महिना ढिला हुइल बटैलै ।

उहाँ कहलै, “केबलकारके बेसके काम ओराके पिलर फिट कैना काम हुइटी रहल बा । इटलीसे सामानसंगे निर्माण कम्पनी प्राविधिक पठैले बा । उहाँहुकनके टिमसे काम करटी रहल बा । रोपवेके सहायतासे पिलर फिट हुइटी बा ।”

राजकाँडामे केबलकारसंगे मालिका मन्दिर निर्माण, चमेना गृह, टिकट घर, डगरा निर्माण लगायत काम फेन धमाधम हुइटी रहल बा ।

ढेर ठेकेदार कामके लेहल ओरसे फेन काम फटाफट हुइल देखल बा ।

सञ्चालक थापा आठ जाने ठेकेदार अलग-अलग कामके ठेक्का लेके काम करल जानकारी डेलै । मालिकादेवी मन्दिर निर्माणके लगभग पचास प्रतिशत काम ओराइल बा । मन्दिर जैना डगरामे ढुङ्गाके छपनी लगाके आकर्षक डगरा निर्माण हुइटी रहल बा ।

जाल्पादेवी केबलकार कम्पनी २० विघा जमिन केबलकार सञ्चालनके लाग आवन नाउँमे लेके उक्त क्षेत्रके रुखवा कटान प्रक्रिया पूरा कैके केबलकारके काम सुरु करल हो । आइएमी समूहके अध्यक्ष एवम् नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघके अध्यक्ष चन्द्र ढकालके ७५ प्रतिशत लगानी तथा कैलाली लम्कीके व्यवसायी सूर्यबहादुर थापाके २५ प्रतिशत लगानीमे

केबलकारके काम आघे बहल हो ।

सञ्चालक थापा सुदूरपश्चिमके पहिल केबलकारके रूपमे जाल्पादेवी केबलकार रहल जनैटी यकर लम्बाई ३.१ किलोमिटर लम्मा रहल बटैलै । पाँच अर्ब लागतमे केबलकार निर्माणसे पूर्णता पैना हुइल हो । व्यवसायी थापा अनुमानित लागत रकम बहे सेक्ना फेन बटैलै ।

केबलकारके टप ओ बटम स्टेसनमे आवश्यक भौतिक संरचना निर्माणके काम हुइटी रहल बा । केबलकार सञ्चालन मोहन्याल गाउँपालिका-७ मे रहल ऐतिहासिक धुलिकोट दरबारसंगे जोरल महत्वपूर्ण चीज अवलोकन ओ प्रचार प्रसारमे सहयोग पुगनाके साथे स्थानीयके आर्थिक अवस्थामे सुधार अइना अपेक्षा करल बा ।

राजकाँडामे होटल व्यवसाय

सञ्चालन करल खेम खत्री केबलकार सञ्चालनमे आइलपाछे होटल व्यवसाय मजा चल्ना विश्वास व्यक्त करलै । उहाँ अब्बे फेन तराईके गर्मी छलक लाग आ यहाँसे देखजैना मनोरम दृष्य अवलोकनके लाग पर्यटक अइना करल बटैलै ।

राजकाँडामे खानेपानी ओ बिजुली बत्तीके समस्या रहल बा । केबलकार सञ्चालनमे आइलपाछे उक्त समस्या समाधान हुइना आशा स्थानीय लेले बटै । सञ्चालक थापा राज्यके शून्य लगानीमे निजी क्षेत्रसे सञ्चालनमे लन्ना केबलकारसंगे डगरघाट, खानेपानी, बिजुलीबत्तीके विकास फेन सँगसंगे हुइना जानकारी डेलै ।

उहाँ कहलै, “विकासमे कायपलट कैना क्षेत्र पर्यटन हो । विदेशी मुद्रा आर्जन कैना, रोजगारी सिर्जना कैना, राजस्व उठैना, विकासमे समृद्धि अइना पर्यटन क्षेत्रसे सम्भव रहल बा । निजी क्षेत्रसे विकास फेन करी । राज्यहे राजस्व फेन डेब ।”

२०८२ साल वैशाखमे तत्कालीन परराष्ट्रमन्त्री आरजू राणा देउवा केबलकारके शिलान्यास करल रहि । मालिका मन्दिर निर्माण सम्पन्न हुइलपाछे भारत सरकार उत्तर प्रदेशके मुख्यमन्त्री योगी आदित्यनाथसे उद्घाटन करैना तयारी रहल समेत जनाइल बा ।

पहुरा समाचारवाता कञ्चनपुर, १५ बैशाख । गोप्य सूचनाके आधारमे जिल्ला कञ्चनपुर लालभाडी गा.पा.५ गडबिजलासे दुई जनहनहे अवैध लागु औषधसहित पक्राउ कैगल बा । कञ्चनपुर कृष्णपुर न.पा.-२ बाणी बैठना बर्ष ३२ के केशव भण्डारी

ओ लालभाडी गा.पा.-५ बैना सन्तोस बि.कहे ४ ग्राम ७६ मिलिग्राम लागुऔषध खैरो हेरोइनसहित पक्राउ कैगल हो । इलाका प्रहरी कार्यालय भलारी ओ गुलरिया कञ्चनपुरसे संयुक्त रूपमे खटल प्रहरी टोलीसे नियन्त्रणमे लेके थप अनुसन्धान कैटी रहल बा ।

छ जाने जुवाडे पक्राउ

पहुरा समाचारवाता धनगढी, १५ बैशाख । कैलाली धनगढी उ.म.न.पा.१ शान्तिनगर स्थित बर्ष ३८ के धर्बेन्द्र कोलीके घरमे जुवातास खेल्ती रहल अवस्थामे निज धर्बेन्द्र कोली सहित ६ जनहनहे प्रहरी पक्राउ

करले बा । जुवातास खेल्ती रहल बटै कना गोप्य सूचनाके आधारमे बडा प्रहरी कार्यालय धनगढी, कैलालीसे खटल प्रहरी ओइनहे नगद रु.९९ हजार ३ सय ओ ६ गड्डी तास सहित पक्राउ करल हो ।

संधियारको नाममा जारी १५ दिने सूचना

यस उपमहानगरपालिकाको वडा नम्बर ३ स्थित किता नं. ४७६ क्षेत्रफल १२९ वर्गमिटरमा भवन निर्माण गर्ने घरधनी श्री दिर्घराज जोशीले यस उमनपामा पेश गरेको नक्सा बमोजिमको भवन निर्माण गर्न संधियारको नाममा सूचना प्रकाशित गरिएको छ । निवेदन साथ पेश हुन आएको प्रमाण र नक्साको आधारमा निर्माण स्वीकृति दिँदा तपाईंको जग्गाको हानिनोक्सानी हुन्छ, हुँदैन, सन्धि सर्पन हानिनोक्सानी हुने भए यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ दिनभित्र सबूत प्रमाणसहित नगरपालिकामा उजुर गर्न सूचित गरिन्छ । अन्यथा कानून बमोजिम नक्सापास भै जाने व्यहोरा सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि अनुरोध छ ।

१. निर्माण निमित्त प्रस्तावित जग्गाको चार किल्लाको विवरण
पूर्व: दामोदर जोशी
पश्चिम: पुष्पा पन्त
उत्तर: देवकी बडू
दक्षिण: सडक

धनगढी उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, धनगढी, कैलाली

अर्थतन्त्रसे खोजल...

दैनन्दिन प्रशासनिक खर्च धानल बा । चालु आर्थिक वर्षमे किल ऋण भुक्तानी (साँवा तथा ब्याज) के दायित्व एक खर्ब ५० अर्ब रुपियाँ नघना डेखाइठ, जोन सरकारी राजस्वके भारी हिस्सा खर्चन बाध्य बा । अइसिन स्थितिसे पुँजी निर्माणके लाग छुट्टेपरना बजेट संकुचित हुइठ ।

ऋणप्रतिके निरन्तरके यी निर्भरतासे राष्ट्रिय स्वाधीनताउपपर समेत प्रश्न उठाइठ । एक दाता वा शक्ति राष्ट्रउपपर अत्यधिक परनिर्भरता बहलमे आर्थिक सम्बन्ध राजनीतिक दबाबके औजारमे परिणत हुइना जोखिम रहठ । श्रीलंका ओ घानाके ऋण पुनर्संरचना प्रक्रियामे टमान शक्तिराष्ट्रबिच देखाल खिचतानी यकर ज्वलन्त उदाहरण हो । नेपालके हकमे फेन दुई छिमेकी राष्ट्रसे लेहल ऋणके असन्तुलन कूटनीतिक रूपमे संवेदनशील बन्टि गैल बा । आर्थिक बन्धन जत्रा करिकल बनि, नीतिगत स्वतन्त्रता ओत्रे संकुचित हुइना खतरा बहठ । यी सब जटिलताबिच ब्याज भुक्तानी ऋणके एक मूल चुनौतीके रूपमे रहल बा । एक ग्रामीण किसानसे वार्षिक १२ प्रतिशत ब्याजदरमे एक लाख रुपियाँ ऋण लेहल बा कलेसे बाली लगैनाआघे उ १२ हजार रुपियाँके स्रोत जुटाइपरना रहठ । बाली असफल हुइलमे उ रकम

तिरना पुनः औरे ऋण खोजे परठ ओ ऋणके चक्रव्यूह और गहिर हुइठ । राष्ट्रके हकमे फेन ठिक यिहे अवस्था लागु हुइठ । राजस्वके उल्लेख्य हिस्सा ब्याज तिरनामे खर्चलपाछे शिक्षा, स्वास्थ्य ओ भौतिक पूर्वाधार जैसिन महत्वपूर्ण क्षेत्रके योजना बजेट अभावमे अधुरा रहठ ।

जब राजस्वके भारी भाग ब्याजमे केन्द्रित रहठ, तब विकास बजेट स्वतः कटौतीके सिकार रहठ । व्यापार घाटा कायमे रहठ ओ नयाँ ऋणके माग उत्पन्न रहठ । यी चक्रसे बाहिरिना एक किल उपाय उत्पादन संरचनाके आधारभूत रूपान्तरण हो । आयातहे निरुत्साहित करटि स्वदेशी उत्पादनके माध्यमसे आयात प्रतिस्थापन करना ओ कच्चा पदार्थमे मूल्य अभिवृद्धि कैके निर्यात प्रवर्धन करना रणनीति अवलम्बन करे परठ । भियतनामसे धान निर्यात करना परम्परासे उपपर उट्टिट प्रशोधित खाद्यान्नके निर्यातकर्ताके रूपमे विश्व बजारमे स्थान बनाइल बा । नेपालसंगे जडीबुटीसे आयुर्वेदिक औषधी, चियासे गुणास्तरीय ब्रान्डेड प्याकेट ओ जलविद्युत्से स्वच्छ ऊर्जा निर्यात करना अपार सम्भावना बा । सहूलियत ऋणहे यी उत्पादनशील क्षेत्रमे किल केन्द्रित करना ओ व्यावसायिक ऋणके प्रलोभनसे अधिकतम डुर रहना नीति अपनाइ परठ । ऋणके प्रत्येक रकमसंगे

जवाफदेहिता अनिवार्यतः जोरे परठ । अपने तिरल करके उपयोग सरकारसे कैसिक करल बा कना प्रश्न सोध्न अधिकार नागरिकमे निहित बा । अभिन फेन नीति निर्माणके तहमे ऋणप्रतिके गाम्भीर्यमे कमी डेखाइठ ।

जोन राष्ट्रके राजस्व आत्मनिर्भर बा, आयातनिर्यात सन्तुलित बा, ऋण उत्पादनशील पूर्वाधारमे किल परिचालित हुइठ, उ राष्ट्र यस दुश्चक्रसे सफलतापूर्वक बाहिर निके सेकठ । यी कौनो राजनीतिक नारा नाइहो, नीतिगत इच्छाशक्ति ओ वित्तीय अनुशासनके स्पष्ट खाका हो । नेपालमे आब कर प्रणालीके सुधार, औद्योगिक उत्पादनके प्रोत्साहन ओ निर्यात व्यापारके जोखिम न्यूनीकरण जैसिन ठोस कार्यक्रम आघे बहे परठ । दक्षिण कोरिया ओ सिंगापुर यिहे आर्थिक अनुशासनके जगमे अपनहे विकसित राष्ट्रके पडिक्तमे रहल हो । नेपालके उच्चस्तरीय आर्थिक सुधार आयोगसे सुशासनके प्रत्याभूति, निजी क्षेत्रके सक्रिय सहभागिता ओ पुँजीगत खर्चमे वृद्धिके सिफारिस करल सन्दर्भमे जिम्मेवार प्रकाशनसे यी विषयके बहसहे थप सशक्त बनाइपरना आवश्यकता बा । हम्ने सब पक्ष एकजुट होके लागे परठ, अन्यथा यी आर्थिक त्रिकोणात्मक चुनौतीसे राष्ट्रके भविष्यहे अन्धकारओर धकेलि ।

साभार: गोरखापत्र दैनिकसे

सुनौलो अवसर ! सुनौलो अवसर !! सुनौलो अवसर !!!

उत्कृष्ट स्वादका साथ खप्टड कुञ्ज सेकुवा सेन्टरको सेवा सञ्चालनमा ल्याई रहेको छ ।

हाल्लो यहाँ विभिन्न सेकुवाका परिकारहरू

- खसीको सेकुवा र भुटन
- बंगुरको सेकुवा
- चिकेन सेकुवा र पाइया
- लोकल सिंगल, डबल तडका
- लोकल कुखुराका परिकारहरू
- नास्ताका परिकारहरू
- खानाका परिकारहरू
- चिसो/तातोको व्यवस्था छ

अनुभवी कालीगढबाट खाना, नास्ताका परिकार तयार पारिन्छ ।
हाम्रा सेवाको समय: विहान ८ बजेदेखि राति १० बजेसम्म सेवा सञ्चालन गरिन्छ ।
स्थान: धनगढी उपमहानगरपालिका-४ उत्तर वेही शहिद गेट भन्दा माथि न्यू रोड टोल

प्रो. सुरेन्द्र नाथ योगी
मो. नम्बर ९८४८६४५००१

ग्राहक वर्गहरूमा खुशीको खबर !

हाम्रो यहाँ सबै कम्पनीका रि-कण्डिसन मोटरसाइकलहरू पाइनुका साथै मर्मत पनि गरिन्छ र सबै कम्पनीका हेलमेट र पार्टसहरू थोक तथा खुद्रा मूल्यमा पाइन्छ ।
कुनै पनि मोटरसाइकल नगद खरिद गरेमा आकर्षक उपहारको व्यवस्था रहेको जानकारी गराउँदछौं ।

संजय अटो सेल्स एण्ड रि-कण्डिसन

धनगढी-४, उत्तरवेही (चटकपुर शहिद गेट भन्दा दुईसय मिटर पूर्व)
फोन नं. ०९१४०१०५, सुजित मो. ९८५८४२३९१२, सुनिल मो. ९८६७७९३५२१, महेश मो. ९८१३१३१०२९

पेट, छाती, मुटु तथा थाईराईड विभाग

उपचार हुने रोगहरू

- उच्च रक्तचाप, दम तथा मुटु रोगको उपचार
- सुगर (मधुमेह), थाईराईड रोगको उपचार तथा परामर्श
- मिर्गी रोग, प्यारालाइसिस (पक्षघात) तथा अन्य नशा सम्बन्धी रोगको उपचार
- छाती दुख्ने, पेट दुख्ने समस्याको उपचार
- ज्वरो आउने, टाउको दुख्ने तथा पुरानो जटिल रोगको उपचार तथा परामर्श
- सिकल सेलरोग तथा अन्य रगत कम (Anemia) को उपचार तथा परामर्श

डा. सुमन चौधरी
MBBS, MD (KU)
NMC No. 15308
कन्सल्टेन्ट फिजिसियन

२४ सै घण्टा आकस्मिक उपचार
ओ.पि.डी. सेवा प्रत्येक दिन (बिहान ९ देखि साँझ ५ बजेसम्म)

धनगढी संजिवनी अस्पताल प्रा. लि.

(राष्ट्र बैंक चौक, धनगढी-५) सम्पर्क नं. ०९१-५९०३२८, ९७६४२१२७२७, ९७६९९३२१०५

घोडाघोडीमे बेसर्मा फैलके ताल क्षेत्र संकटओर

अटोसे गिरके एक जानेक मृत्यु

इन्द्रा कुमारी केसी
सुखड, १५ बैशाख । विश्व रामसार सूचीमे सूचीकृत कैलालीके घोडाघोडी तालमे मिचाहा प्रजाति 'बेसरमा' भार विस्तार हुइलपाछे तालके अस्तित्व संकटओर धकेल्टी थैल बा ।

नेपालक पहिल चरा अभय आरण्य (बर्ड सेन्चुरी) के रूपमे अन्तरराष्ट्रिय पहिचान बनाइल महत्वपूर्ण सिमसार क्षेत्रके उत्तर ओ पूर्वी भूभाग विशेष करके बेसरमासे ढक्टी गैल बा ।

यिहीसे तालके प्राकृतिक स्वरूपके साथे सिमसारमे निर्भर जैविक विविधता, जलचर तथा चराचुरुङ्गीके बासस्थानमे समेत असर परल बा ।

विश्व रामसार सूचीमे सूचीकृत कैलालीके घोडाघोडी तालमे मिचाहा प्रजाति 'बेसरमा' भार विस्तार हुइलपाछे तालके अस्तित्व संकटओर धकेल्टी गैल बा । नेपालके पहिल चरा अभय आरण्य (बर्ड सेन्चुरी) के रूपमे अन्तरराष्ट्रिय पहिचान बनाइल महत्वपूर्ण सिमसार क्षेत्रके उत्तर ओ पूर्वी भूभाग विशेष करके बेसरमासे ढक्टी गैल बा । यिहीसे तालके प्राकृतिक स्वरूपके साथे सिमसारमे निर्भर जैविक विविधता, जलचर तथा चराचुरुङ्गीके बासस्थानमे समेत असर परल बा ।

डिभिजन वन कार्यालय पहलमानपुरके वरिष्ठ वन अधिकृत दीपेन, केसी हाल घोडाघोडी ताल क्षेत्रके करिब पाँच हेक्टर क्षेत्रफल बेसरमासे ढाकल जानकारी डेलै । उहाँक अनुसार यी भार तीव्रगतिमे फैल्टी प्रकृति रहल ओरसे समयमे नियन्त्रण नैकरलेसे आउर भारी क्षेत्र प्रभावित हुई सेक्ना जोखिम बा ।

सुदूरपश्चिम प्रदेश उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयके वार्षिक कार्यक्रमअन्तर्गत आवश्यक बजेट विनियोजन करके बेसरमा हटैना कार्य करल वरिष्ठ वन अधिकृत केसी उल्लेख करलै । उहाँके अनुसार चालु आर्थिक वर्षमे मन्त्रालयसे विनियोजन करल करिब एक लाख बजेटमार्फत बेसरमा नियन्त्रण तथा हटैना लक्ष्य राखल बा । ताल क्षेत्रभितर विशेष करके करिब दुई हेक्टर क्षेत्र अत्यन्त बक्लर रूपमे बेसरमासे ढाकल बा ।

सीमित स्रोत ओ बजेटके कारण यी वर्ष करिब आधा हेक्टर क्षेत्रसे केल्ह बेसरमा हटैना योजना बनाइल वरिष्ठ वन अधिकृत केसी बटैलै । "अबे समग्रमे करिब पाँच हेक्टर क्षेत्र बेसरमासे ढाकल बा", उहाँ कहलै, "उपलब्ध बजेट ओ जनशक्तिअनुसार यी बार आधा हेक्टर क्षेत्र व्यवस्थापन कैना लक्ष्य लेहल बटी, मने दीर्घकालीन रूपमे पूर्ण नियन्त्रणके लाग थप लगानी ओ निरन्तर प्रयास आवश्यक बा ।"

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मे रू तीन लाख बजेट विनियोजन करिब दुई

दशमलव पाँच हेक्टर क्षेत्र सफा करल रहे कलेसे गैल आर्थिक वर्षमे रू पाँच लाख विनियोजन हुइलमे तीन हेक्टर क्षेत्रसे बेसरमा हटाइल रहे । हरेक वर्ष भार फैलना क्रम जारी रहल ओरसे समस्या दीर्घकालीन रूपमे समाधान हुई सेकल नैहो ।

घोडाघोडी क्षेत्र संरक्षण तथा जनजागरण मञ्चके व्यवस्थापक दिल धामीके अनुसार बेसरमाके विस्तार निरन्तर बढ्दै गैल बा । उहाँ डिभिजन वन कार्यालयसँग सहकार्य करके सफाई अभियान सञ्चाल करलेसेफे यी वर्षके बजेट पर्याप्त नैहुइल बटैलै ।

यी आघे विगतके वर्षमे सिमसार संरक्षण तथा सदुपयोग आयोजना ओ चरा संरक्षण नेटवर्क कैलालीसेफे बेसरमा नियन्त्रणके लाग अभियान सञ्चालन करले रहित । मने, पर्याप्त बजेट अभावके कारण उ कार्यक्रम नियमित रूपमे आघे बहे नैसकल चरा संरक्षण नेटवर्क कैलालीके अध्यक्ष दयाराम चौधरी बटैलै । उहाँक अनुसार समयमे बेसरमा नियन्त्रण नैकरलेसे घोडाघोडी ताल क्षेत्र विस्तारे

घाँसेमैदानमे परिणत हुइना जोखिम बढ्ती जाई, जिहीसे सिमसारके जैविक विविधतामे गम्भीर असर पारे सेकी ।

बेसरमा जैसिन मिचाहा प्रजातिसे सिमसार क्षेत्रके पानीके सतह ढक्न, स्थानीय वनस्पति ओ जलचर प्रजातिहे विस्थापित कैना तथा चरा वासस्थानमे प्रतिकूल प्रभाव पर्ना डिभिजन वन कार्यालय पहलमानपुरके वरिष्ठ डिभिजनल वन अधिकृत जनक पाध्य बटैलै । यकर लाग दीर्घकालीन योजना, पर्याप्त बजेट ओ सरोकार हुइल निकायबीच समन्वय अपरिहार्य रहल उहाँ उल्लेख करलै ।

पहुरा समाचारदाता

कञ्चनपुर, १५ बैशाख । कञ्चनपुर शुक्लाफाटा न.पा.५ गर्जमनि स्थित भितर सडक खण्डसे सु.प.प्र. ०१-००२ स ०१६८ नम्बरके अटोसे गिरके एक जानेक मृत्यु हुइल बा । शुक्लाफाटा न.पा.५ वैठना वर्ष ८५ के रामदत्त पन्त गम्भीर घाहिल

हुके उपचारके लाग निसर्ग अस्पताल

धनगढी ल्यानलमे उपचारके क्रममे अँटवार दुपहर मृत्यु हुइल बा । अटो ओ अटो चालक जिल्ला कञ्चनपुर, शुक्लाफाटा न.पा.५ खजूवा बैठना वर्ष २८ के नरेन्द्र जोशीहे प्रहरी नियन्त्रण लेहे अनुसन्धान करटी रहल बा ।

फरार एक प्रतिवादी पक्राउ

पहुरा समाचारदाता

धनगढी, १५ बैशाख । फौसला कार्यान्वयनके सिलसिलामे जिल्ला अदालत कैलालीके फौसलासे लागुओषध मुद्दामे ३ महिना कैद सजाय तोकल

एक जाने पक्राउ परल बटै । कैलाली

धनगढी उ.म.न.पा.१ बैठना वर्ष २१ के रक्षा लामिछानेहे जिल्ला प्रहरी कार्यालय कैलालीसे खटल प्रहरी टोली तारानगरसे पक्राउ करल हो ।

हार्दिक मंगलमय शुभकामना

नयाँ वर्ष २०८३ सालको सुखद उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण उपभोक्ता वर्गमा सुख, समृद्धि एवं उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

डडेलोबाट जोगिऔ र जोगाऔ ।

- सुख्खायाम तथा पतझरको समयमा डडेलो लाग्न सक्छ,
- डडेलोले मानिस, वन्यजन्तु र पर्यावरणमा गम्भीर असर पार्न सक्छ, डडेलोबाट जोगिन जथाभावीरूपमा वन तथा जङ्गल क्षेत्रमा आगो नबालौं,
- सुक्खा घाँस पातजस्ता ज्वलनशील वस्तु सुरक्षितरूपमा व्यवस्थापन गरौं,
- चुरोट, बिडी, आगोका झिल्का भएका वस्तु जथाभावी नफालौं,
- डडेलोविरुद्ध समुदायस्तरमा सचेतना फैलाऔं ।

राधाकृष्ण सावउस परिवार

भजनी-२, ३, ४, रजवारा, कैलाली

मर्ना खुल्यो ! मर्ना खुल्यो !! मर्ना खुल्यो !!!

ज्ञानदीप विद्या निकेतन

गोदावारी-५, गेटा, कैलाली, फोन नं. ०९१-५७५१६३, ९८६४६०५५६८

शैक्षिक सत्र २०८३ का लागि कक्षा पि.जी.देखि कक्षा ८ सम्म मर्ना खुलेको सहर्ष जानकारी गराउँदछौं ।

हात्मा विशेषताहरू :

- १) अत्याधुनिक तथा सुविधा सम्पन्न भवन भएको ।
- २) विशाल खेल मैदान तथा खेलकुदका सामग्री भएको ।
- ३) योग्य, अनुभवी तथा समर्पित मन्टेश्वरी तालिम प्राप्त शिक्षक/शिक्षिकाद्वारा अध्यापन गराइरहेको ।
- ४) कमजोर विद्यार्थीका लागि अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गर्दै आइरहेको ।
- ५) नवीनतम पाठ्यक्रम र शिक्षण विधिहरूद्वारा अध्यायन भइरहेको ।
- ६) प्रत्येक हप्ताको शुक्रवार विद्यार्थीलाई अतिरिक्त क्रियाकलाप गराइरहेको ।
- ७) अति गरिब, अपाङ्ग र जेहेन्दार विद्यार्थीलाई विशेष छात्रवृत्तिको व्यवस्था गराइरहेको ।
- ८) समय-समयमा अभिभावक तथा शिक्षकहरूबीच प्रभावकारी अन्तरक्रिया गराइरहेको ।
- ९) संस्कारी, अनुशासित, जिम्मेवारीबोध तथा आत्मनिर्भर विद्यार्थी निर्माण गर्ने लक्ष्य सहित अगाडि बढेको ।

मर्ना मिति :
२०८३ बैशाख ७ गतेदेखि

कक्षा सञ्चालन :
२०८३ बैशाख १५ गतेदेखि

हाँसौ: स्वस्थ रहौं ।

- ❖ हाँसु स्वास्थ्यका लागि लाभदायक हुन्छ,
- ❖ हाँसने र खुशी हुने बानीको विकास गरौं,
- ❖ तनाव, चिन्ता र निराशालाई कम गर्न हाँसौं,
- ❖ परिवार र साथीहरूसँग हाँसौं र रमाइलो समय बिताऔं,
- ❖ सकारात्मक सोच र उत्साहपूर्ण वातावरण सिर्जना गरौं,
- ❖ हाँसने योगमा सहभागी बनौं,
- ❖ अरूलाई खुशी बनाउने व्यवहार गरौं,
- ❖ सामाजिक सद्भाव र आपसी सम्बन्ध बलियो बनाऔं,
- ❖ मानसिक स्वास्थ्य सुधारमा हाँसोको भूमिका बुझौं,

हाँसौं र हाँसाऔं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

डडेलो तथा लूबाट जोगिऔ र जोगाऔ ।

- ❖ सुख्खायाम तथा पतझरको समयमा डडेलो लाग्न सक्छ,
- ❖ डडेलोले मानिस, वन्यजन्तु र पर्यावरणमा गम्भीर असर पार्न सक्छ, डडेलोबाट जोगिन
- ❖ जथाभावीरूपमा वन तथा जङ्गल क्षेत्रमा आगो नबालौं,
- ❖ सुक्खा घाँस पातजस्ता ज्वलनशील वस्तु सुरक्षितरूपमा व्यवस्थापन गरौं,
- ❖ चुरोट, बिडी, आगोका झिल्का भएका वस्तु जथाभावी नफालौं,
- ❖ डडेलोविरुद्ध समुदायस्तरमा सचेतना फैलाऔं,
- ❖ डडेलो देखिएमा तत्काल सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराऔं,

वन जोगाउ र वातावरण संरक्षणमा योगदान दिऔं ।

- गमी बढेसँगै तातो हावा (लू) सुरु भएको छ । आँतआवश्यक काम बाहेक घरबाट ननिस्कौं । निस्कने भए छाताको प्रयोग गरौं र बढी भोलिलो पदार्थ र पानीको प्रयोग गरौं ।

कैलारी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
कैलाली

सुवर्ण अक्सर ! सुवर्ण अक्सर !! सुवर्ण अक्सर !!!

कैलाली अस्पताल प्रा.लि

Provide Health Related Services

सेवाहरू :

- ✓ मधुमेह(सुगर)
- ✓ थाइराइड रोग
- ✓ पेट,मुटु तथा छातिरोग
- ✓ कलेजो रोग
- ✓ T.B, हेपाटाइटिस रोग
- ✓ ब्लडप्रेसर तथा हृदयरोग
- ✓ मोटोपना

डा. अकाश राउत
MBBS, MD (T), Internal Medicine
Senior Consultant Physician
MFC No. 20204
➤ आउने समय : प्रत्येक दिन (२४स घण्टा)

डाक्टर आउने समय : प्रत्येक दिन, आकस्मिक सेवा (चिकित्सक) २४ घण्टा

हात्मा सेवाहरू : १) २४ घण्टा इमर्जेन्सी सेवा, फार्मसी सेवा, अत्याधुनिक प्याथोलोजी, रंगीन इण्डोस्कोपी, डिजिटल एक्सरे, रंगीन भिडियो एक्सरे, अत्याधुनिक अप्रेसन थियटरबाट सेवा, वातानुकुलीन एम्बुलेन्स, वातानुकुलीन क्याबिन । २) स्त्री रोग तथा प्रसूती सम्बन्धी सेवा (बाँझोपन, सेतोपानी बग्ने, तल्लो पेट दुख्ने, महिनावारी गडबडी, पाठेघर खस्ने, पाठेघरको अप्रेसन, गर्भवती तथा सुत्केरी सेवा) । ३) ल्याप्रोस्कोपी तथा जनरल सर्जरी (हाडडोसिल, हर्निया, पायल्स, फिस्टुला, स्तनमा गाँठागुठी आउने, शरिरका विभिन्न भागमा गाँठागुठी, घाउ खटिरा, पत्थरी, किडनीको पत्थरी, प्रोस्टेटको अप्रेसन तथा पित्तथैलीको पत्थरी अप्रेसन) । ४) हाडजोर्नी तथा नशा सम्बन्धी सेवा (हाटखुट्टा बाङ्गो, फ्याक्चर, हाडजोर्नीको दुखाई, कम्मर दुख्ने तथा अत्याधुनिक मेसिनबाट हड्डीको अप्रेसन)छाती, मुटु, कलेजो तथा पेट सम्बन्धी सेवा । ५) यौनरोग, कपाल तथा छाला रोग सम्बन्धी सेवा । ६) मानसिक तथा मनोरोग सेवा । ७) नाक, कान, घाँटी रोग सम्बन्धी सेवा । ८) मुर्छा पर्नु, टाउको दुख्ने जस्ता समस्याहरू, प्यारालाइसिस हातखुट्टा नचल्ने सम्बन्धी सेवा । ९) न्यूरो (नशा रोग) लागुपदार्थ दुर्व्यसनी, कुलत सम्बन्धी, हाटखुट्टा क्रमक्रमउत्तरे, छारे रोग । १०) आगोले पोलेको हातखुट्टा बाङ्गिएको र खुँडेको अप्रेसन आदि सेवा ।

कैलाली अस्पताल प्रा.लि

जिल्ला प्रशासन कार्यालय अगाडि, पशुपति टोल, धनगढी, कैलाली
फोन नं. ०९१-५२४५५५, ५२४६५४, ५२१२४९